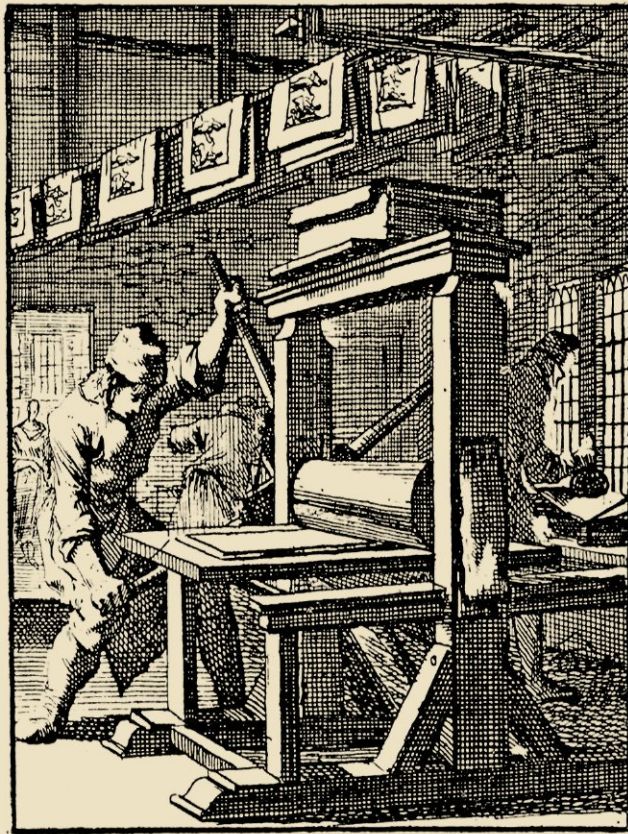

mogelijk, daar men elke kleur in al haar schakeeringen tusschen licht en donker kan afgedrukt krijgen, waardoor met de evenvele schakeeringen der tweede en derde (meest: rood, geel, blauw) een groot aantal tinten te verkrijgen is. Het is echter in 't oogvallend, dat hier het terrein der grafiek langzaam wordt verlaten en dat der schilderkunst wordt betreden. Daarbij moet een dergelijk grafisch product het dan afleggen: immers door de mogelijkheid van onmiddellijke kleurverbinding zijn kleurovergangen het speciale kenmerk van schilderkunst, en waar de eenkleurigheid of althans de soberheid van kleursamenstel in de grafiek wordt verlaten, wreekt zich deze fout in 't resultaat, dat slap en fletsch of schel en schreeuwerig worden moet. Het is duidelijk dat voor deze prenten de tint-procédé's worden gebruikt, meestal hier en daar versterkt met lijn-ets. In de 17e en vooral 18e eeuw is een andere wijze om tot kleurprenten te komen voornamelijk in Engeland toegepast: de stippel-gravure, waarbij de tinten door dicht bijeengeplaatste stippels worden verkregen, die in de plaat geslagen of gebeten worden. Het zijn de overbekende, honigzoete „Engelsche platen”, alle reproducties van meestentijds zeer slappe en decadente schilderkunst. Tot de grafiek in hooger zin behooren zij dan ook niet:

ten eerste zijn het geen eigen uitingen, ten tweede zijn zij slechts techniek-toepassingen die, zooals reeds is gezegd, door hun kleur buiten het wezen der grafiek willen treden: het willen gedrukte schilderijen zijn. De groote handvaardigheid die voor het maken wordt vereischt, kan die verbastering niet verhelpen; de geraffineerde uitvoering kan met haar masker den wansmaak slechts voor een zeker publiek bedekken, dat behendigheid met kunst verwacht.

AFB. 14. ETSERS NAAR EEN GRAVURE UIT
JAN LUYKEN, 'T MENSCHLIJK BEDRIJF.

In onzen tijd is de kans op herleving van dergelijke technische bravoure zonder meer niet groot door de gemakkelijker mede mechanische reproducties worden verkregen. Er is dus te meer gelegenheid voor de origineele grafiek om zich als eigen uiting algemeen gewaardeerd te zien; daartoe op te wekken is het doel van deze beschouwingen. Ten slotte is een waarschuwing tegen een nieuwe parasiet: de ets die een in ets-techniek omgezette, fotografisch-accurate, natuurafbeelding geeft, niet overbodig. Deze allen stijl en kernachtigheid der ets missende prenten zullen echter alleen door een publiek kunnen worden getolereerd, dat in den aard der techniek even weinig inzicht heeft als hun makers, die tevens het warme gevoel missen dat hen anders den weg zou wijzen in den doolhof van het vele, dat zij zien en waaruit zij niet weten te kiezen.